కరువు మండలాలుగా ప్రకటించారు కానీ సహాయక చర్యలు మరిచారు

యస్.యం.బాషా, మానవహక్కుల వేదిక,
చరవాణి: 94406 83555

గత సంవత్సరం అక్టోబర్ మాసంలోనే ప్రభుత్వం ఏమాత్రం తడబాటు లేకుండా అనంతపురం జిల్లాలోని మొత్తం 63 మండలాలను కరువు మండలాలుగా ప్రకటించింది. అయితే జిల్లా అంతటా సర్వవ్యాపితమైన కరువును గురించి విచారించాలో, ప్రభుత్వం కరువు మండలాలుగా ప్రకటించిందని ఊరట చెందాలో అర్థం కాని ఒక అనిశ్చిత పరిస్థితి నెలకొనివుంది. ఎందుకంటే కరువు మండలాలుగా ప్రకటించి 5-6 మాసాలు గడిచినా సహాయక చర్యల ఊసే కానరావడం లేదు. రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటూనే వున్నారు. నిలువునా ఎండిపోతున్న పళ్ళ తోటలను చూసి కుదేలవుతున్న రైతులను కదిలిస్తే విషాదం. మరోపక్క వలసలు కొనసాగుతూనే వున్నాయి. మనుషులకు, పశువులకు, జీవాలకు తాగునీరు దొరకక, వైద్య సదుపాయాలు లేక ప్రజలు దిక్కుతోచని పరిస్థితులలో ఉన్నారు. అసలు కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు ప్రజల మానాన ప్రజలను వదిలి వేయడమేనా నాగరిక ప్రభుత్వాల పని? ప్రభుత్వ బాధ్యతల గురించి ప్రజల హక్కుల గురించి ప్రశ్నించడం నేర్చుకోలేమా? ఇవన్నీ మనం మనసుపెట్టి ఆలోచించాలి.

కరువు కాలాల్లో ఫ్యామిన్ కోడ్‌లు

కరువులు, వరదలు ప్రకృతి శాపాలు. ఇందుకు ముందుగా బలయ్యేది వ్యవసాయం, రైతులు. వర్షాలు రాకపోయినా పంటలు పండకపోయినా కరువులు ఏర్పడుతాయి. వర్షాలు అధికమై పంటలు వరదల పాలయినా కరువులు ఏర్పడుతాయి. రైతులను కాదన్న ఏ ప్రభుత్వం చరిత్రలో మనలేదు. 14వ శతాబ్దంలో దేశంలోనే కరువులలో రైతులను ఆదుకోవడానికి మొదటి ఫ్యామిన్ కోడ్ రూపొందించిన వాడు దిల్లీని పాలించిన మహ్మద్ బిన్ తుగ్లక్. ఆ తరువాత 1833లో బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం ఒక ఫ్యామిన్ కోడ్‌ను రూపొందించింది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత 1950లో భారత ప్రభుత్వం ఒకఫ్యామిన్ కోడ్‌ను రూపొందించింది. సగటు వర్షపాతం కంటే 25 శాతం వర్షపాతం తక్కువ కురిసినపుడు కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించవచ్చునని చెప్పింది. దానితో పాటు ఈ క్రింది విషయాలను కూడా పరిగణలోనికి తీసుకోవాలని సూచించింది.

- **ప్రజలకు అప్పులు పుట్టకపోవడం**
- **ప్రజలలో అసహనం అధికం కావడం, నేరపూరిత సంఘటనలు పెచ్చరిల్లడం**
- **మేతకోసం పశువులు, జీవాలు అసాధారణంగా వెంపర్లాడడం**

- ☞ **సాధారణ ఆహార పదార్థాల ధరలు ఆకాశాన్నంటడం**
- ☞ **రైళ్ళల్లో ప్రయాణాలు, తీర్థయాత్రలు బాగా తగ్గిపోవడం**
- ☞ **సాధారణం కంటే భిన్నంగా ప్రజలు చేయడానికి పనులు లేక ఖాళీగా వుండడం**
- ☞ **రైతులు అసాధారణంగా తమ వద్ద వున్న బంగారు, వెండి నగలను కుదువ పెట్టడం లేదా అయిన కాడికి అమ్మడం.**

2.50 మి.మీ. అంతకంటే ఎక్కువ వర్షపాతం ఒక దినంలో కురిస్తే దానిని ఒక వర్షపు దినంగా పరిగణిస్తారు. సగటున 750 మి.మీ తక్కువ కురిసే ప్రాంతాలలో 15 శాతం 750 మి.మీ. నుంచి 1000 మి.మీ. కురిసే ప్రాంతాలలో 20 శాతం, 1000 మి.మీ. ఆపైన కురిసే ప్రాంతాలలో 25 శాతం తక్కువగా వర్షపాతం నమోదయితే కరువు మండలాలుగా ప్రకటించాలని 1995లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రచురించిన డ్రాట్ మాన్యువల్ చెబుతోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతి 4-5 సంవత్సరాల కొకసారి కరువు సహాయ కార్యక్రమాలు రూపొందిస్తూ డ్రౌట్ మాన్యువల్స్‌ను విడుదల చేస్తోంది. 2016లో కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల డ్రవుట్ మాన్యువల్ ఏం చెబుతుందో ఒకసారి పరిశీలిద్దాం.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని శాఖాధిపతులతో ఒక రాష్ట్ర స్థాయి కమిటీని నియమించాలి

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలో సంభవించే కరువు పరిస్థితులను అంచనా వేయడం కోసం డ్రౌట్ మానిటరింగ్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయాలని మాన్యువల్ సూచిస్తోంది. ఇందులో వాతావరణ శాఖ, మెట్టసాగు, జలవనరుల శాఖల నిపుణులతో పాటు ఇస్రో, రిమోట్ సెన్సింగ్ బృందాల వారు సభ్యులుగా వుంటారు. కరువు ప్రకటిత ప్రాంతాలలో సహాయక చర్యలు అమలు చేయడానికి అవసరమైన నిధుల కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలు పంపాలి. ఎప్పుడైతే కరువు మండలాలుగా ప్రకటిస్తారో అప్పటి నుండి ఒకవారం లోపలనే నివేదికను సమర్పించాలని డ్రౌట్ మాన్యువల్ సమయ నిర్దేశాన్ని చేసింది.

జిల్లాస్థాయిలో సహాయక కార్యక్రమాల అమలు

కరువు సహాయక కార్యక్రమాలు అమలు కోసం కరువు మండలాలుగా ప్రకటించిన వెంటనే జిల్లాస్థాయిలో అన్ని శాఖాధిపతులను సమన్వయం చేస్తూ జిల్లా కలెక్టరు కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలి. ఇందులో అధికారులే కాకుండా స్వచ్ఛంద సంస్థల ప్రతినిధులు, పౌరసమాజం నుండి ప్రతినిధులు ఉండాలి. సహాయక చర్యల కార్యక్రమాలను ఈ కమిటీ పర్యవేక్షిస్తుంది. అవసరమైన సూచనలు, సలహాలు ఇస్తుంది.

1) ప్రజలకు పనిదినాలు కల్పించడం

కరువు కాలంలో వ్యవసాయ పనులు లేక, కుటుంబ పోషణార్థం ఇతర ప్రాంతాలకు ప్రజల వలసల్ని నిరోధించడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే పనులు కల్పించాల్సి వుంటుంది. పార్లమెంటులో చట్టం చేయడం ద్వారా 2005లో ఏర్పడిన మహాత్మాగాంధీ ఉపాధిహామీ పథకాన్ని (**MGNREGS**) సమర్థవంతంగా అమలు జరపాలి. అయితే జిల్లాలో గత ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా అసాధారణ కరువు పరిస్థితులు నెలకొని ఉన్న కారణంగా దాదాపు నాలుగు లక్షల మంది ఉపాధి కోసం ఇతర ప్రాంతాలకు వలస పోయినారు. వలస వెళ్లిన వారిని సంప్రదించి వారికి పనులు కల్పించి వెనక్కు రప్పిస్తామని అధికారులు అప్పుడప్పుడూ ప్రకటనలు ఇస్తూ వుండడం ఒక ఆనవాయితీగా మారింది. ఇంతవరకూ ఎవరూ వచ్చిందీ లేదు. వలసలు ఆగనూలేదు.

ఇదిలావుండగా ఉపాధి పనులు కల్పిస్తూ ఆదుకోవాల్సిన ప్రభుత్వం గత సంవత్సరం చేసిన పనులకే వేతనాలు చెల్లించలేదంటే ప్రభుత్వం, అధికారుల నిర్లక్ష్యం ఏపాటిదో అర్థమవుతుంది. పనులు చేసిన 14 రోజుల లోపలే వేతనాలు చెల్లించాలని, ఆలస్యమయితే వడ్డీతో సహా చెల్లించాలని ఉన్నా ప్రభుత్వానికి చీమకుట్టినట్లుగా కూడా లేదు. ఇంతటి ఘనకార్యాలు సాధించినందులకే ప్రభుత్వం బదిలీపై వెళ్లిన జిల్లాకలెక్టరు గారికి, ప్రస్తుత ప్రాజెక్టు డైరెక్టరు గారికి అవార్డులు ప్రకటించి సత్కరించింది. ఈ భాగోతమేమిటో ఒక్కసారి పరిశీలిద్దాం.

జిల్లాలో మంజూరు చేసిన జాబ్‌కార్డులు		**6,54,133 మందికి**
ఆధార్‌తో అనుసంధానం అయినవి		**4,59,281 మందికి**
ఆధార్‌తో అనుసంధానం కానివి		**1,94,852 మందికి**
ప్రస్తుతం పని కల్పించినది		**2,76,259 మందికి**
సరాసరి పని కల్పించిన దినాలు		**62 రోజులు**
2016-17 సంవత్సరానికి (గత సంవత్సరం)		
ప్రభుత్వం ఇంకా చెల్లించాల్సినది	**రూ॥**	**61,31,91,516**
2017-18 సంవత్సరానికి చెల్లించాల్సినది	**రూ॥**	**9,13,59,643**
మొత్తం కూలీలకు చెల్లించాల్సినది	**రూ॥**	**70,45,90,858**

<u>100 రోజులు పని చేసినది:</u>

2014-15లో	**15.22%**
2015-16లో	**31.92%**
2016-17లో	**26.06%**

సగటున గిట్టుబాటు దినసరి వేతనం రోజుకు 60/- నుండి 120/- వరకు

దాదాపుగా 70 కోట్ల రూపాయలకు పైబడి ఇదివరకే బకాయిలు పడిన ప్రభుత్వం, ఇప్పుడు కరువు సహాయక కార్యక్రమాల్లో కొత్తగా ఏవిధంగా పనులు కల్పించగలదో ప్రభుత్వానికే తెలియాలి. బకాయిలు చెల్లించాలని అధికారుల చుట్టూ తిరగడం, అధికారులు విసుక్కోవడం, చివరకు బ్యాంకుల వద్దకు వెళితే వారు కూడా కసురుకోవడం ప్రజల నిత్య అనుభవం. ఎవరిని అడగాలో చేసిన కూలీ డబ్బులు ఎప్పుడొస్తాయో తెలియని పరిస్థితి. కూలి డబ్బుల కోసం అధికారుల చుట్టూ తిరిగి విసిగి వేసారిన గోవిందప్ప (35) అనే కూలీ అడదాకులపల్లి, పెనుకొండ మండలానికి చెందినవాడు 03.04.2017న తహశీల్దారు కార్యాలయం ఆవరణలో ఒంటినిండా డీజిల్ పోసుకొని ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డాడు. మానవీయ స్పర్శజ్ఞానం కోల్పోయిన అధికారులకు చీమ కుట్టినట్లుగా కూడా లేదు. అమాత్యుల, రాజకీయ నాయకుల సేవా కార్యక్రమాల్లో మునిగితేలే అధికారులకు సామాన్యుల బాధలు అర్థమవుతాయా? బ్యాంకులలో ఆధార్ నమోదు కాలేదన్న కారణాన చాలామంది వేతనాలు నిలుపుదల చేశారు. ఎందుకు నమోదు కాలేదో చూడాల్సిన బాధ్యత అధికారులది. బాధ్యతలు లేవు. మానవత్వం అంతకన్నా లేదు. సుప్రీంకోర్టు ఆధార్ ప్రామాణికం కాదని హెచ్చరిస్తున్నా అధికారుల తీరుమారదు.

ఉపాధి వేతనాల బకాయిల చెల్లింపుల కోసం ప్రభుత్వ కార్యాలయాల వద్ద నిరసనలు, ధర్నాలు జరుగుతూనే వున్నాయి. ధర్నాలకు, శాంతియుత నిరసనలకు కాలం చెల్లిపోయిందన్నట్లుగా అధికారుల తీరు స్పష్టం చేస్తున్నది. ఒకరిద్దరు వస్తే మాట్లాడించరు. 10 మంది ఆపైనవస్తే, పోలీసులు తరుముతారు. ఎవరిని అడగాలో ఎవరికి చెప్పుకోవాలో తెలియని పరిస్థితి నెలకొనివుంది. అధికార పార్టీ నాయకుల వద్ద మాత్రమే అధికారుల కళ్లు, చెవులు పనిచేస్తాయని ఒకానొక జరిగిన సంఘటన చెబుతోంది. ఈ మధ్య తన ఇలాకాలో తాగునీటి పథకానికి ప్రతిపాదనలు సిద్ధం చేయాల్సిందిగా ఒక అధికార పార్టీ శాసనసభ్యుడు కోరాడు. ఫలితం లేనట్లుంది. ఆగ్రహించిన ఆ శాసనసభ్యుడు జిల్లా కేంద్రంలో చేస్తానని ప్రకటించాడు. అంతే సదరు అధికారులు శాసనసభ్యుని ఇంటికే వెళ్లి ప్రతిపాదనలు సిద్ధం చేసి ఇచ్చినట్లుగా వార్తా పత్రికల్లో వచ్చింది. శాసనసభ్యుల ధర్నాలకయితే విలువ ఉంది కానీ సామాన్యుల ధర్నాలకు, నిరసనలకు విలువ ఎక్కడుంది? అందుకే ఇకనుంచి ఉపాధి కూలీలు ఏ ప్రాంతానికి చెందిన వారు ఆ ప్రాంతం ప్రజాప్రతినిధి వద్ద తమ నిరసలు తెలియజేస్తే, ఎవరో ఒక ప్రజాప్రతినిధికి దయగలిగి ధర్నా చేస్తే, ఉపాధి కూలీ బకాయిలు చెల్లింపులు జరుగుతాయేమోనన్న ఆశ.

2) గ్రామాలలో మంచినీటి సౌకర్యాలు కల్పించడం

డ్రౌట్ మాన్యువల్ ప్రకారం, మనుషులకు పశువులకు అవసరమైన మంచినీటి సరఫరా కోసం చర్యలు యుద్ధప్రాతిపదికన చేపట్టాలి. కరువు మండలాలుగా ప్రకటించిన వెంటనే ముందుగా

ఈ వరకే అందుబాటులో వున్న నీటి వనరుల సామర్థ్యాన్ని లెక్కగట్టాలి. ఆ తరువాత మొత్తం ప్రజల దైనందిక జీవితంలో అవసరమయ్యే నీటిని గూర్చి అంచనాలు రూపొందించాలి. జిల్లాలో లభ్యమయ్యే అన్ని ప్రయివేట్, ప్రభుత్వ నీటివనరులను జిల్లా యంత్రాంగం తన స్వాధీనంలోనికి తీసుకోవాలి. సాధ్యమయినంత వరకూ గ్రామాలకు పైపులద్వారానే నీటి సరఫరాకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. సాధ్యం కానీ పరిస్థితులలో మాత్రమే తీవ్రతను బట్టి రోడ్డు రవాణా, రైలు మార్గాల గుండా నీటిసరఫరాను చేపట్టాలి.

వాస్తవానికి జిల్లాలో ప్రస్తుతం నెలకొని ఉన్న తాగునీటి ఎద్దడి ఊహించరానిదేం కాదు. ప్రతి సంవత్సరం ఈ పరిస్థితులు దాపురిస్తూనే ఉన్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఏమాత్రం ఆలోచన కలిగిన ప్రభుత్వాలయినా శాశ్వత పరిష్కారాల వైపు ఆలోచిస్తాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు 2015 లోనే అనంతపురం జిల్లాలోని ప్రతి గ్రామానికి వాటర్ గ్రిడ్ ద్వారా మంచినీటి సౌకర్యం కల్పిస్తామన్నారు. కానీ ఎందుకనో చాలా సౌకర్యంగా ఈ వాగ్దానాన్ని మరచిపోయారు. ట్యాంకర్ల ద్వారా నీరు సరఫరాగావిస్తే ప్రజల ఆరోగ్యాలు గాలికిపోయినా రాజకీయనాయకుల, అధికారులకు కూడికలు, తీసివేతలు నేర్పుతున్నాయి. అందుకే తాత్కాలిక లాభాల కోసం తప్ప శాశ్వత పరిష్కారాల వైపు ఎవరూ ఆలోచించడం లేదు.

ఈ జిల్లాలో చెరువుగానీ, కుంటగానీ లేని గ్రామమే లేదు. ఇవన్నీ గొలుసుకట్టు పద్ధతిలో అనుసంధానమై ఉన్నాయి. అధికారుల అండదండలతో రాజకీయ నాయకుల, బడాబాబుల ఆక్రమణలో వున్న చెరువుల్ని, కుంటల్ని, సప్లయ్ ఛానల్లకు విముక్తి కలిగించాలి. ఉపరితల నీటితో వీటిని నింపితే తాగునీ రిజర్వాయర్లుగా ఉపయోగపడుతాయి. ప్రభుత్వానికి పెద్దగా ఖర్చు కూడా వుండదు.

3. ఆహారభద్రత

కరువు ప్రకటిత ప్రాంతాలలో ఆహార భద్రతను గూర్చి డ్రౌట్ మాన్యువల్ నొక్కి చెబుతోంది. జాతీయ ఆహార భద్రతా చట్టం 2013 ప్రకారం 75 శాతం గ్రామీణ ప్రాంత ప్రజలకు 50 శాతం పట్టణ ప్రాంత ప్రజలకు ఆహార భద్రతను సమకూర్చాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వాలది. గ్రామాలలో ఆహార భద్రతా చట్టం పరిధిలోకివచ్చే అన్ని కుటుంబాలను జిల్లా యంత్రాంగం గుర్తించాలి. ప్రజా పంపిణీ పథకం ద్వారా ఆహార పదార్థాలు ప్రజల అందుబాటులోకి తేవాలి. ఏ ఒక్క కుటుంబం కూడా మినహాయింపు జరగకుండా ప్రభుత్వం ప్రత్యేక కార్యక్రమం చేపట్టాలి. ఒకవేళ ఎవరికైనా రేషన్‌కార్డు లేకపోతే వెంటనే ఇవ్వడానికి ఏర్పాటు చేయాలి. అంతవరకూ ఇతరత్రా ఆధారాలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని ఆహార పదార్థాలు పంపిణీ చేయాలి. రేషన్‌కార్డులలో ఎవరైనా కుటుంబ సభ్యుల పేర్లు నమోదు కాకపోతే అధికార యంత్రాంగం గుర్తించి వెంటనే రేషన్‌కార్డులు సవరించి ఇవ్వాలి. జిల్లా కలెక్టర్ సరుకులు అన్యాక్రాంతం కాకుండానూ, పక్కదారులు పట్టకుండానూ జాగ్రత్తలు పాటించాలి.

కరువు మండలాలుగా ప్రకటించి ఆరు నెలల కాలం కావస్తున్నా, ఆహార భద్రతా చట్టాన్ని గురించి ప్రభుత్వంగానీ, జిల్లా యంత్రాంగం గానీ పట్టించుకోనేలేదు. కనీసం గ్రామాలలో సర్వేలు కూడా నిర్వహించనట్లు వార్తలు తెలియరావడం లేదు. పార్లమెంట్ ద్వారా చేయబడిన చట్టాల పట్లే ప్రభుత్వాలు, అధికారులు ఏవిధంగా బాధ్యత వహిస్తున్నారో ఇది చూస్తే అర్థమవుతుంది.

4) పౌష్టికాహారం పంపిణీ:

డ్రౌట్ మాన్యువల్ సూచిస్తున్న మరొక ప్రాధాన్యతాంశం 0 నుండి 6 సంవత్సరాల పిల్లలకు పౌష్టికాహారం సరఫరా. ఇందుకోసమే 1975లో ఐ.సి.డి.యస్ పథకాన్ని దేశంలో ప్రవేశ పెట్టినారు. అంతేకాకుండా పాఠశాల పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజన పథకం బాధ్యతలు కూడా ప్రభుత్వాలవే. కరువు పరిస్థితుల నేపథ్యంలో పిల్లలతో పాటు వృద్ధులు, అంగవైకల్యం కలిగినవారు, మహిళలు, నిస్సహాయ స్థితిలో ఉన్న వారికి ఆహారం అందించడానికి సామాజిక వంట కేంద్రాలను ప్రారంభించాలని డ్రౌట్ మాన్యువల్ నిర్దేశిస్తూ ఉంది. పూర్తిగా ప్రభుత్వం ద్వారాగానీ, స్వచ్ఛం సంస్థల సహాయ సహకారాల వల్ల గానీ, సామాజిక వంట కేంద్రాలు నెలకొల్పాలి. కరువు పరిస్థితులు పూర్తిగా నిష్క్రమించే వరకూ ఈ వంట కేంద్రాలను కొనసాగించాలి.

ప్రభుత్వం పాఠశాల పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజన పథకం శెలవులలో కూడా కొనసాగింపులో భాగంగా "కరువుబువ్వ" పేరుతో బియ్యం వగైరా ఇస్తామంటోంది. ఆచరణలో దానిని అసాధ్యంగా మార్చే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కరువు బువ్వ కోరుకునే పిల్లలందరూ ఆధార్‌కార్డు నెంబరును తెలియపరుస్తూ దరఖాస్తు చేసుకోమన్నారు. వేసవి శెలవులలో తలోదారి వెళ్లిపోయిన ఉపాధ్యాయులు, పిల్లలు కలిసేదెన్నడు? పిల్లలపేర్లు పంపెదెన్నడు? ఇపుడేదో సడలింపులు ఇచ్చినట్లున్నారు. ఈ రకంగా అధికారుల మధ్య చర్చా, మీమాంసలు ముగిసేటప్పటికి తిరిగి పాఠశాలలు మొదలవుతాయి. చివరికి కరువుబువ్వల నివేదికలు మాత్రం పిల్లలతో సంబంధం లేకుండానే వారిపేర్లతో నివేదికలు సిద్ధమవుతాయి. పోయినేడాది ఇదే తంతు నడిచింది.

ఇంతేకాకుండా గ్రామాలు, తండాల నుంచి చాలామంది వలస వెళ్లడం వలన వృద్ధులు, పిల్లలు ఆలనాపాలనా లేకుండా ఉన్నారు. వారి భోజన సదుపాయాల నిమిత్తం సామాజిక వంటశాలలు లేదా గంజికేంద్రాలయినా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రభుత్వ నిధులు సకాలంలో రాకున్నా శ్రీమంతుడు సినిమాలో లాగా సమాజానికి తిరిగి ఇవ్వడాన్ని అధికారులు, రాజకీయ నాయకులు అలవాటు చేసుకోవాలి. లేకుంటే అవనసరంగా లావెక్కిపోతారు.

5. నిస్సహాయులకు ఆర్థికసహాయం

కరువు మాన్యువల్ ప్రకారం కరువు మండలాలుగా ప్రకటించిన వెంటనే జిల్లా కలెక్టరు గ్రామాలను గురించి సర్వే చేయించాలి. ప్రతి గ్రామంలోనూ ఏ ఆదరువు లేని నిస్సహాయ కుటుంబాలను గురించి వివరాలు సేకరించాలి. గ్రామంలో వృద్ధులు, అంగవైకల్యం కలిగిన వారు, నిస్సహాయులను గుర్తించి రాష్ట్రప్రభుత్వపు మార్గదర్శకాలననుసరించి వారికి నగదు రూపంలో గానీ, ఆహార పదార్థాల రూపంలో గానీ సహాయం అందజేయాలి. మారుమూల గ్రామాలలో సైతం తిండిగింజల నిధులు ఏర్పాటు చేయాలి. (**Grain Banks**) ఇందుకోసం వినియోగించే నిధులు ప్రకృతి వైపరీత్యాల నిధుల నుండి తీసుకోవాలి.

6. కరువుల కాలంలో రుణమాఫీలు - రాయితీలు:

కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించిన వెంటనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితులను, కరువు తీవ్రతలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని సహాయ కార్యక్రమాలు రూపొందించాలి.

- ☞ **కరువు ప్రాంతాలలో భూమిశిస్తులు మాఫీ చేయాలి**
- ☞ **రైతులు చెల్లించాల్సిన తక్కావి, నీటి తీరువాలు, కరెంటు ఛార్జీలు, వ్యవసాయ రంగానికి చెందిన ఇతరత్రా చెల్లింపులను వాయిదా వేయాలి. రైతుల నుండి బలవంతపు వసూళ్ళకు పాల్పడరాదని ప్రభుత్వం స్పష్టమైన ఉత్తర్వులివ్వాలి.**
- ☞ **రైతులు, బ్యాంకులకు, ఇతర సంస్థలకు చెల్లించాల్సిన స్వల్పకాల వ్యవధిరుణాలు, దీర్ఘకాలిక వ్యవధి రుణాలను వాయిదా వేయాలి. రుణాలను రీ–షెడ్యూలు చేయాలి.**
- ☞ **కరువు ప్రాంతాలలోని విద్యార్థులకు విద్య / పరీక్ష ఫీజులను రద్దుచేయాలి.**
- ☞ **ప్రభుత్వం 2017–18 సంవత్సరానికి పంటరుణాలు రీ–షెడ్యూల్ మొదలు పెట్టినట్లు ఈ వారమే ప్రకటించింది. అయితే బ్యాంకులు విముఖత చూపుతుండడంతో రైతులు ధర్నాలు, ఆందోళనలు చేస్తున్నారు.**

కనీసం కరువు పరిస్థితులలోనైనా రైతులకు ఇన్‌పుట్ సబ్సిడీ గానీ, బీమా గానీ ఇవ్వలేదు. 20.04.2017న జిల్లా పర్యటనలో ముఖ్యమంత్రి 1030 కోట్ల పంట నష్టపరిహారం చెల్లిస్తామని ప్రకటించారు. ఇప్పటివరకు ఆ ప్రయత్నాలే మొదలు కాలేదు. ఇంతవరకూ బీమా, ఇన్‌పుట్ సబ్సిడీ ఒకదానికొకటి సంబంధం లేకుండా చెల్లించేవారు. మొదటిసారిగా ప్రభుత్వం రెండింటినీ కలిపి ఇస్తామని ప్రకటించింది. అది కూడా ఎకరాకు 6 వేలు ఇస్తాననింది. వేరుశనగ పంటకే స్కేల్ ఆఫ్ ఫైనాన్స్ ఎకరాకు 20 వేలు వుంది. బ్యాంకు రుణం తీసుకొన్న ప్రతిరైతు నుంచీ స్కేల్ ఆఫ్ ఫైనాన్స్ ప్రకారమే 270 కోట్లు ప్రీమియం రైతులు చెల్లించినారు. బీమా మొత్తం మూడు వేల కోట్లు రావాలి.

జిల్లాకు వచ్చింది కేవలం 360 కోట్లు మాత్రమే. బజాజ్ అలయంజ్ కంపెనీ నుంచి బీమా మొత్తాన్ని వసూలు చేయడంలో ప్రభుత్వం ఎందుకు వెనుకంజ వేస్తున్నదో తెలియదు. చివరికి కరిమింగిన వెలగపండులాగా పంటనష్టపరిహారం / బీమా రాబోతున్నది.

7. పశువుల క్యాంపులు - మేత సరఫరా

గ్రామీణార్థిక రంగంలో పశుసంపద చాలా ప్రధానమైనది. దాదాపు 80 శాతంగా వున్న సన్న చిన్నకారు రైతాంగానికి పశుసంపద పెద్ద ఆలంబన. కరువు కాలంలో పశుసంపదను కాపాడడానికి అవసరమైన అన్ని చర్యలూ తీసుకోవాలని డ్రౌట్ మాన్యువల్ మార్గదర్శకాలు సూచిస్తున్నాయి. కరువు మండలాలు ప్రకటించిన వెంటనే జిల్లా కలెక్టరు జిల్లాలో అందుబాటులో ఉన్న పశుగ్రాసం, ఎంత మేరకు అవసరమయ్యేది అంచనాలు రూపొందించాలి. ఆ తరువాత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సవివరమైన నివేదికలు పంపాలి. వెంటనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జిల్లాకలెక్టరు పశువుల క్యాంపులు నిర్వహించడానికి, పశువుల మేత కొనుగోలు చేయడానికి పూర్తి స్వేచ్ఛ నివ్వాలి. జిల్లాలోని పశువుల మేత జిల్లా సరిహద్దులు దాటిపోకుండా జిల్లా కలెక్టరు చర్యలు తీసుకోవాలి.

కరువు మండలాలుగా ప్రకటించిన తరువాత కూడా జిల్లా నుండి నిరాటంకంగా పశువుల మేత ఇతర ప్రాంతాలకు తరలిపోతూనే ఉండడం అధికారుల ఉదాసీనతకు పరాకాష్ట.

ఈ లోగా జిల్లా యంత్రాంగం 6వేల టన్నుల (సైలేజ్) మాగుడు గడ్డిని జిల్లా యంత్రాంగం దిగుమతి చేసుకుంది. ప్రభుత్వం మాగుడు గడ్డిని కేజి 6.80 కే కొనుగోలు చేసి సబ్సిడీపై రైతుకు రూ॥ 2/– లు వంతున సరఫరా చేస్తోంది. అధికారుల మాటలు నమ్మి వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ఈ గడ్డి కొనుగోలు చేసిన రైతుల తీవ్రంగా నష్టపోయారు. గడ్డిమూటలు విప్పి చూస్తే గడ్డి కుళ్లి పోయి దుర్వాసన వేస్తోందని రైతులు ఆరోపిస్తున్నారు. ఈ గడ్డి తింటే పశువుల ముక్కుల్లో రక్తం కారడంతో పాటు, అజీర్తి రోగాలు కూడా వస్తాయని కొంతమంది పశువైద్యులే చెబుతున్నట్లుగా పత్రికలలో వార్త (ఆంధ్రజ్యోతి 03.05.2017) అయితే అధికారులు రైతుల నుండి ఎలాంటి ఫిర్యాదులు రాలేదని మాత్రం చెబుతున్నారు. కరువు సహాయక కార్యక్రమాలు ఈ విధంగా కూడా సాగుతాయి.

8. వైద్య సౌకర్యాలు

కరువు ప్రాంతాలలో నీటి అధారిత జబ్బులు వచ్చే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంది గనుక ప్రభుత్వం ప్రత్యేకించి దృష్టిసారించాలని డ్రాట్ మాన్యువల్ సూచిస్తోంది. నీటి వనరులలో తరచుగా క్లోరినేషన్ చేస్తూవుండాలి. అంటువ్యాధులు ప్రబలే అవకాశం వుంది గనుక ప్రత్యేక వైద్య టీములను ఏర్పాటు చేయాలి. కరువు ప్రాంతాలకు అవసరమయ్యే మందులను సేకరించి జిల్లా కేంద్రంలో నిలువ వుంచాలి.

చాలా అస్తవ్యస్తంగా వున్న శాఖల్లో ఆరోగ్యశాఖ ఒకటి. జిల్లాలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వున్న పి. హెచ్.సి లకు మందుల సరఫరా వుండదు. మందులుంటే సిబ్బంది ఉండరు. ప్రజలకు జబ్బులొస్తే ప్రైవేట్ వైద్యం మీద ఆధారపడాల్సిందే. ప్రైవేట్ వైద్యం గ్రామీణ ప్రాంతాల ప్రజల మూలుగుల్ని పీల్చిపిప్పిచేస్తున్నది. ఎంతో కష్టపడి వైద్యం కోసం జిల్లా కేంద్రానికి వస్తే, ఈ ఆసుపత్రి వైద్యులు కర్నూలు, బెంగుళూరు, హైదరాబాద్ పొమ్మంటారు. వైద్యం ఒక మాఫియాగా మారిపోయింది. జిల్లాలోని చాలా తండాలలో ఇళ్ల వద్ద వృద్ధులు, పిల్లలు మాత్రమే వుంటారు. వారికి చిన్న జ్వరం వచ్చినా ఆదుకొనే నాథుడులేడు. వాస్తవానికి జిల్లావ్యాప్తంగా 5-6 మొబైల్ మెడికల్ వ్యానులు వారానికి ఒక రోజు ప్రతి గ్రామం పోయివచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయాల్సివుండింది. కానీ ప్రజలు కేవలం ఓటుకు పనికొచ్చే సాధనాలుగా మాత్రమే భావించే నాయకులున్నతవరకూ పరిస్థితి మారదు.

ముగింపుగా

ప్రభుత్వం తాను రూపొందించిన చట్టాలు, మార్గదర్శకాలను తానే ఉల్లంఘిస్తోంది. కరువు కాలంలోనూ బతికే హక్కు అందరికీ వుంది. ప్రభుత్వ సాయం పొందే హక్కు కూడా అందరికీ ఉంది. ఈ హక్కుల ఉల్లంఘన మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనగానే పరిగణించాలి. కరువు పరిస్థితులలో ప్రజలను రైతులను ఆదుకోవడంలో ప్రభుత్వ చూపిస్తున్న నిర్లక్ష్యం క్షమించరానిది.

అనంతపురము

05.05.2017